

รายงานการศึกษาวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน
การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านดวด
(The resources survey and assessment in BANDOAD community forest)

นายจักรินทร์ ศรีเสน

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 15 (สุราษฎร์ธานี)

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

พ.ศ. 2548

บทคัดย่อ

การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านควด หมู่ที่ 2 ตำบลสวนแตง อำเภอกะเมอ จังหวัดชุมพร ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ โครงสร้างของป่า ผลผลิตและการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน โดยใช้วิธีเดินสำรวจในพื้นที่ จัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูล ประกอบกับการใช้แบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการพื้นที่ป่าชุมชนต่อไปในอนาคต

ผลการศึกษาปรากฏว่า พื้นที่ป่าชุมชนบ้านควดบริเวณที่เป็นภูเขา ไหลเขา มีลักษณะเป็นป่าดิบและบริเวณรอบๆ ดินเขาเป็นป่าพรุ พบพันธุ์ไม้ จำนวน 51 วงศ์ 116 ชนิด แยกเป็นไม้ยืนต้น 56 ชนิด ไม้พุ่ม 19 ชนิด ไม้เถาวัล 23 ชนิด ไม้ล้มลุก 8 ชนิด ปาล์ม 7 ชนิด เฟิร์น 3 ชนิด ลักษณะเรือนยอดแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ ไม้เรือนยอดเด่น ได้แก่ สังกะสี สังกะสี ค้างคาว มะหาด ดินนกก ไม้เรือนยอดรอง ได้แก่ สังกะสี ค้างคาว พลอง เตย ข่อย และไม้พื้นล่าง ได้แก่ ข่อยหิน ระกำ ไม้เถาวัล และลูกไม้กล้าไม้ของไม้เรือนยอดเด่น ไม้ที่มีค่าดัชนีความสำคัญในพื้นที่มากที่สุด คือ เตย รองลงมา ได้แก่ สังกะสี พลอง เตยร้าง ข่อย มีพันธุ์ไม้ที่เป็นพืชสมุนไพร จำนวน 46 ชนิด เช่น ก้างปลาขาว ชิงชี หางไหลแดง กำลั้งวาวเกลิง สัตว์ที่พบในป่าชุมชน มีจำนวน 27 ชนิด แยกเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 5 ชนิด นก 11 ชนิด สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ 3 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 8 ชนิด ราษฎรในพื้นที่ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนแห่งนี้สำหรับเป็นแหล่งเก็บหาสมุนไพร เป็นแหล่งชมธรรมชาติเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และอาบน้ำร้อนเพื่อบำบัดโรคและผ่อนคลายความเมื่อยล้า

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า พื้นที่ป่าชุมชนแห่งนี้มีความโดดเด่นของธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ สภาพธรรมชาติที่เป็นป่าค่อนข้างสมบูรณ์ มีถ้ำหลายแห่ง และมีน้ำร้อนใต้ดิน ซึ่งมีศักยภาพเพื่อการพัฒนาต่อไป

คำหลัก : ป่าชุมชน , ความหลากหลายทางชีวภาพ , โครงสร้างของป่า , ผลผลิตและการใช้ประโยชน์